

Arkeol. os. 10 / 16.1.2002

M

NURMIJÄRVI SANTAMÄKI
Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Kaarlo Katiskoski Petteri Pietiläinen 2001

SISÄLLYS

ARKISTOTIEDOT	2
JOHDANTO	3
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
KAIVAUKSEN TAVOITTEET, TEKNIikka JA TOTEUTUS	4
TUTKIMUSTULOKSET	4
Maaperä ja rakenteet	4
Löydöt	5
Luuanalyysi	5
Hiilinäytteet	5
YHTEENVETO KAIVAUKSEN TULOKSISTA	6
LUETTELO KARTOISTA	7
LUETTELO NEGATIIVEISTA JA KUVISTA	7
LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA	8
KARTAT	9
KUVATAULUT	22
LIITE: Luuanalyysi	
LIITE: Radiohiilianalyysi	

ARKISTOTIEDOT**NURMIJÄRVI 13 SANTAMÄKI**

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 7.6. - 21.6. 2001

Kylä: Klaukkala

Tila: Santamäki RN:o 4:435, omistaja Elina Kuuslahti, Kuusimiehentie 30 B a 00670 Helsinki
p.75 44 130

Peruskartta: 2043 02 SEUTULA

Koordinaatit: x = 6694 82-76; y = 2541 72-80; z = 45-50 m mpy.

Kaivausalueen löydöt: KM 32618:1-173

Aikaisemmat löydöt: KM 19790: 1-7, KM 31889:1-5, KM 31890:1-7

Aikaisemmat tutkimukset: Nurmijärven inventointi 1975, Maarit Suni

Kaivettu ala: 60 m²

Negatiivit 121231-77

Diapositiivit 46603-29

Luettelo kartoista, negatiiveista (kuvista) ja diapositiiveista on kertomuksen lopussa s.7

Kuvataulut s.22

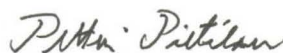
Liitteet: luuanalyysi

radiohiilianalyysi

JOHDANTO

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä kaivoi FK Kaarlo Katiskosken johdolla Nurmijärven kunnan Klaukkalan kylän Santamäessä kivikautisen asuinpaikan 7.6. - 21.6. 2001. Syynä kaivauksille oli tontille (RN:o 4:435) suunniteltu Vanhamyllynrannan pientaloalue. Peltoalue on kaavoitettu pientaloasutusalueeksi. Asuinpaikka on ennestään tunnettu ja se on löytynyt Nurmijärven kunnan muinaisjäännösinventoinnissa 1976. Tavoitteena oli tutkia muinaisjäännöksen sijainti ja luonne. Tutkimustulosten perusteella muinaisjäännös joko rajattaisiin pientaloasutusalueeksi kaavoitetun alueen ulkopuolelle tai vapautettaisiin tulevaa rakennustoimintaa varten. Aiemmin alueelta oli löytynyt kivikirves, kiviesineiden katkelmia, pii-iskos sekä kvartsiesineitä ja -iskoksia. Kaivettu ala oli 60 m² johon sisältyy koeoja, kaivausalue sekä 37 koekuoppaa ja lapionpistoa. Kaivauksella toimi piirtäjänä FM Petteri Pietiläinen ja tutkimusavustajana fil. yo. Esa Hertell. Kaivajina toimivat arkeologian opiskelijat John Lagerstedt, Wesa Perttola, Hanna Suisto ja Leila Viro sekä kunnan kesätöihin osoittamat koululaiset Heidi Koponen ja Pipsa Kulovesi. Lisäksi vapaaehtoisena lehtori Minna Peltoniemi Nurmijärven kunnasta. Kaarlo Katiskosken siirryttyä 1.9. 2001 alkaen Lounais-Suomen aluevalvojaksi sai allekirjoittanut tehtäväkseen laatia tämän raportin.

Helsingissä 30.11.2001

Petteri Pietiläinen

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Klaukkalan kylän Santamäen tilan kivikautinen asuinpaikka sijaitsee noin 2 km Klaukkalan keskustasta etelään ja n. 3 km Helsinki-Hämeenlinna -moottoritietä länteen Lepsämänjoen pohjoisrannalla peltorinteessä. Alueen pohjois- ja itäreunan rajana on Vanha myllytie, joka erkanelee Lahnuksentiestä (tie n:o 1324) noin 200 metrin päässä asuinpaikasta luoteeseen. Savisesta peltorinteestä kohoaa etelä- pohjoissuuntainen matalahko hiekkaharjanne joka on ollut aikoinaan Ancyclusjärven rannasta esiinpistävä niemeke. Niemekkeen korkeus on n. 45-50 m mpy. Peltoharjanteelta on kaunis näköala kaakkoon Lepsämänjokilaakson kulttuurimaisemaan. Lounaassa Lepsämänjoen etelärannalla kohoaa jyrkkärinteinen ja kalliainen Veikonmäki.

KAIVAUKSEN TAVOITTEET, TEKNIikka JA TOTEUTUS

Tavoitteena oli tutkia muinaisjäännöksen sijainti ja luonne. Tutkimustulosten perusteella muinaisjäännös joko rajattaisiin pientaloasutusalueeksi kaavoitetun alueen ulkopuolelle tai vapautettaisiin tulevaa rakennustoimintaa varten. Ensiksi laadittiin koordinaatisto, jossa x-akseli kasvoi neulapohjoiseen (0 goonia). Koordinaatisto kattoi kaavoitetun alueen. Alueelle kaivettiin suorakulmainen koeoja, kaivausalue sekä 37 koekuoppaa ja lapionpistoja. Aluksi koekuopittiin pelto. Koekuoppien 220/480 ja 230/490 väliselle alueelle avattiin suorakulmainen koeoja ja kaivausalue $x=219-223$ $y=481-485$. Kaivausalueen ja koeojan väliin jätettiin 10 cm paksu profiilipalkki. Koeojan täytön jälkeen avattiin vielä avattiin vielä koekuoppa $x=223-225$ $y=479$ jonka tarkoituksena oli koeojan länsiprofiilissa näkyneen häiriön tutkiminen. Kaivauskerrosten paksuus oli 5 cm. Kaivaminen suoritettiin osin lapiolla ja siellä missä maaperässä havaittiin häiriöitä tai löytöjä kaivettiin pelkalla. Löydöt otettiin talteen 1x1m koordinaatistoruudun tarkkuudella. Lopuksi tasot vaatiittiin, piirrettiin ja valokuvattiin. Kiintopisteenä käytettiin pellon reunassa olevaa kiveä, jonka korkeudeksi saatiin 47,82 m mpy sitomalla se vanhan Myllytien vieressä n. 70 metrin etäisyydellä luoteessa olevaan valtakunnalliseen korkeuskiintopisteeseen.

TUTKIMUSTULOKSET

Maaperä ja rakenteet

Pientaloalueeksi kaavoitetun pellon maaperä oli suurimmaksi osaksi kivetöntä savea. 15-20 cm paksuisen savipitoisen muokkauskerroksen alta paljastui puhdas harmaa savi, jota kaivettiin 30-40 cm syvyyteen. Maaperässä ei tällä alueella tavattu häiriöitä tai rakenteita, jotka olisivat edellyttäneet syvemmälle kaivamista. Koordinaattien $x=210-230$ $y=470-490$ välisellä alueella muokkauskerroksen alla oli sora- ja hiekkakerros jossa havaittiin likamaaläikkiä ja löytöjä. Tämä alue on pohjois- eteläsuuntainen matalahko lajittuneen soran ja hiekan muodostama harjanne, joka vaihettuu vähitellen hiedan ja hiesun kautta saveksi. Kyntämisen seurauksena harjanne on kulunut ja madaltunut. Kiveyksiä tai muita varsinaisia rakenteita ei löytynyt. Tasossa 3 kaikkein selvimmän erotettavissa olevat palaneen hiekan sekä noki- ja likamaan läikät näyttäisivät muodostavan jonkinlaisen soikeahkon kooltaan n. 4 x 6m rakenteen joka jatkuu koeojan länsiprofiilista kaivausalueen länsiosaan koordinaattien $x=220-225$ ja $y=480-483$ välisellä alueella. Tältä alueelta löytyi runsaasti palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia. Myös asuinpaikan koillisosan koekuopissa 306/520 ja 326/550 oli

havaittavissa hiekkakerros kyntökerroksen alapuolella alueella josta vuoden 1975 inventointilöydöt ovat peräisin.

Löydöt

Koekuoppien löytöaineisto jäi vähäiseksi ja on peräisin kyntökerroksesta. Koekuopan 208/497 kyntökerroksesta löytyi alkeellinen kirves, jonka pinta on voimakkaasti rapautunut. Koekuopan 208/496 kyntökerroksesta löytyi taltta jonka pinta on myös rapautunut. Hiottujen kiviesineiden kappaleita löytyi eri koekuopista 4 kappaletta. Lisäksi koekuopista löytyi kvartsi-iskoksia 36 kappaletta. Asuinpaikan koillisosan koekuopissa 306/527 ja 326/550 oli kvartsi- ja kivilaji- iskoksia sekä kvartsiesineitä kyntökerroksesta. Koeojan ja kaivausalueen löydöt ovat pääosin muokkauskerroksen alapuolisista noki- ja likamaahorisonteista. Näistä kerrostumista löytyi eniten palanutta luuta. Lisäksi löytyi pii- ja kvartsi-iskoksia sekä kivilaji-iskoksia löytöjen keskittyessä edellä mainitun soikeahkon rakenteen likamaaläikkiin.

Luuanalyysi

Kaivauksen luuaineiston määrittä Kristiina Mannermaa 19. 10. 2001. Luuaineisto on pieni ja huonosti säilynyt. Palanutta luuta löytyi kaikkiaan 50,55g. Eniten luuta löytyi ruudusta 221/480. Tunnistettuja luufragmentteja oli kaiken kaikkiaan 97 kpl. Enemmistö tunnistetuista luista on kalojen luita. Tunnistettuja lajeja ovat hauki (*Esox lucius*, 6 kpl) ja kuha (*Stizostedion lucioperca*, 4kpl). Nisäkkäiden luista tunnistettuja lajeja ovat majava (*Castor fiber*, 1 kpl) ja tarkemmin määrittelemätön hylje (*Phocidae* sp., 1 kpl, kallon kappale). Tunnistamattomia nisäkkäiden luita on aineistossa enemmänkin mutta niitä ei voi määrittää.

Hiilinäytteet

Hiilinäytteitä otettiin kaikkiaan 5 kappaletta eri likamaaläikistä. Analysoitavaksi lähetettiin yksi näyte likamaaläikästä lajittuneessa hiekka/hietahorisontissa karkeamman soran ja hienomman aineksen välissä, jossa oli myös palanutta luuta. Näytteet otettiin 20-25cm syvyydeltä alimpien kyntöjälkien alapuolelta sekoittumismahdollisuuksien minimoimiseksi.

Näyte 1: 220/480, z= 47,50 m mpy likamaaläikästä.

Näyte 2: 220/480, z= 47,45 m mpy likamaaläikästä.

Näyte 3. 224/480, z= 47,80 m mpy hiilijuovasta.

Näyte 4: 230/489, z= 47,86 m mpy kiven vierestä likamaaläikästä.

Näyte 5: 220/481, z= 47,50 m mpy likamaaläikästä.

YHTEENVETO KAIVAUKSEN TULOKSISTA

Nurmijärven Santamäen kivi-kautisen asuinpaikan koekaivauksessa kesäkuussa 2001 todettiin kulttuurikerroksen pääosin tuhoutuneen kyntämisen seurauksena. Vain kulttuurikerroksen alimmista osista oli säilynyt joitakin likamaa- ja nokiläikkiä. Kulttuurikerroksen jäänteet ja löydöt keskittyivät ruutujen x=210-230 y=470-490 väliselle alueelle. Tämä alue on pohjois-eteläsuuntainen matalahko lajittuneen soran ja hiekan muodostama harjanne, joka vaihettuu vähitellen hiedan ja hiesun kautta saveksi. Kiviesineet, alkeellinen kirves ja talta, löytyivät kyntökerroksesta. Kyntökerroksen alapuoliset löydöt olivat kvartsi-, kivilaji-, ja pii-iskoksia sekä palanutta luuta. Luuanalyysissä aineistosta tunnistettiin hylje, majava, hauki ja kuha. Lisäksi muinaisjäännöksen koillisosassa ruutujen x=300-320 ja y=520-550 välisellä alueella on pienempi löytökeskittymä. Koska kulttuurikerros on lähes kauttaaltaan tuhoutunut kyntämisen seurauksena voisi alueen vapauttaminen rauhoituksesta rakennustoimintaa varten olla mahdollista.

Rannankorkeuden (45-50 m mpy) perusteella asuinpaikka on sijainnut Ancylysjärven rannalla. noin 8500-8200 vuotta sitten. Kaivauksissa löydetty alkeellinen kirves ja muu löytöaineisto sopii hyvin tähän ajankohtaan. Tunnistetut luut, erityisesti hylkeen luu, antavat vaikutelman merelliseen ympäristöön suuntautuneesta varhaismesoliittisesta asuinpaikasta.

LUETTELO KARTOISTA

Ote peruskartasta 2043 02 SEUTULA

Yleiskartta 1:1000	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 0 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 1 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 2 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 3 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 4 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 5 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 6 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 7 1:50	A3
Tasokartta, alue ja koeoja, taso 8 1:50	A3
Profiilikartta x=220-225, y= 480 1:25	A4
Profiilikartta x=220-225, y=481 1:25	A4

LUETTELO NEGATIIVEISTA JA KUVISTA

121231	Yleiskuva Nurmijärven Santamäestä, kuvattu etelästä.
121232	Sama.
121233	Yleiskuva Nurmijärven Santamäestä, kuvattu lännestä.
121234	Yleiskuva Lepsämänjoen eteläpuolelta.
121235	Työkuva. Koeojaa kaivetaan, Kuvattu koillisesta.
121236	Sama, kuvattu lounaasta.
121237	Työkuva. Koeojan eteläpäättä kaivetaan, kuvattu lounaasta
121238	Koeojan pohjoissiipeä kaivetaan, kuvattu pohjoisesta.
121239	Koeojan pohjoissiipi, 0-taso, kuvattu idästä.
121240	Koeojan pohjoissiipi, 0-taso, 230/480-491, kuvattu idästä.
121241	Koeojan länsisiipi, 0-taso, 220-240/480, kuvattu etelästä.
121242	Koekuopan 220/480 itäprofiili.
121243	Panoraama A, kuvattu idästä.
121244	Panoraama B, kuvattu kaakosta.
121245	Panoraama C, kuvattu etelästä.
121246	Koeojan pohjoissiipi, taso 1, kuvattu idästä.
121247	Koeojan länsisiipi, taso 1, kuvattu etelästä.
121248	Työkuva. Petteri Pietiläinen piirtää, kuvattu luoteesta.
121249	Yleiskuva tieltä kaivausalueelle päin, kuvattu koillisesta.
121250	Koeojan pohjoissiipi, taso 3, kuvattu idästä.
121251	Työkuva, aluetta avataan, kuvattu lounaasta.
121252	Alueen ja koeojan väliin jätetty profiili, kuvattu lounaasta.
121253	Alue, taso 0, kuvattu lounaasta.
121254	Työkuva. Ykkösalueen 0-tasoa piirretään, kuvattu luoteesta.
121255	Koeojan eteläpään likamaakuopat, 220-225/480, taso 5, kuvattu koillisesta.
121256	Työkuva, alueen kerrosta 1 kaivetaan, kuvattu lännestä.
121257	Koeoja 230/486-490 tasot 4 ja 5, kuvattu luoteesta.
121258	Alue, taso 1, kuvattu kaakosta.
121259	Sama, kuvattu luoteesta.
121260	Sama, kuvattu koillisesta.
121261	Alue, taso 2, kuvattu idästä.
121262	Sama, kuvattu pohjoisesta.
121263	Koeojan eteläpään likamaakuopat, taso 6, kuvattu luoteesta.
121264	Koeojan eteläpää pohjaan kaivettuna, kuvattu koillisesta.
121265	Alue, taso 3, kuvattu idästä.
121266	Sama, kuvattu pohjoisesta.

121267	Alue, taso 4, kuvattu idästä.
121268	Sama, kuvattu pohjoisesta.
121269	Lisäalue 223-225/479, taso 0, kuvattu lännestä.
121270	Alue, taso 5, kuvattu kaakosta.
121271	Sama, kuvattu pohjoisesta.
121272	Työkuva. Pellon reunaan tehdään lapionpistoja, kuvattu etelästä.
121273	Yleiskuva Santamäen peltoalueesta, kuvattu kaakosta.
121274	Sama, kuvattu idästä.
121275	Ryhmäkuva. Kuvassa vasemmalta: Kaarlo Katiskoski, John Lagerstedt, Hanna Suisto, Wesa Perttola, Petteri Pietiläinen, Esa Hertell, Minna Peltoniemi, Heidi Koponen, Pipsa Kulovesi.
121276	Alue pohjaan kaivettuna, kuvattu idästä.
121277	Sama, kuvattu pohjoisesta

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

46603	Yleiskuva Nurmijärven Santamäestä, kuvattu etelästä.
46604	Yleiskuva Lepsämänjoen etelärannalta kaivausalueelle, kuvattu lännestä.
46605	Työkuva. Koeojaa kaivetaan, kuvattu lounaasta
46606	Koeojan länsisiipeä kaivetaan, kuvattu lounaasta.
46607	Koeojan länsisiipi, 0-taso, 220-240/480, kuvattu etelästä.
46608	Koeojan pohjoissiipi, 0-taso, 230/480-490, kuvattu idästä.
46609	Koekuopan 220/480 itäprofiili.
46610	Yleiskuva Vanhalla Myllytieltä kaivausalueelle, kuvattu kaakosta.
46611	Koeojan pohjoissiipi, taso 1, kuvattu idästä.
46612	Koeojan länsisiipi, taso 1, kuvattu etelästä.
46613	Koeojan pohjoissiipi, taso 3, kuvattu idästä.
46614	Työkuva, aluetta avataan, kuvattu lounaasta.
46615	Alue, taso 0, kuvattu lounaasta.
46616	Työkuva. Ykkösalueen 0-tasoa piirretään, taustalla kaivetaan koekuoppia, kuvattu luoteesta.
46617	Koeojan länsisiiven likamaakuopat, 220-225/480, taso 5, kuvattu koillisesta.
46618	Työkuva, alueen kerrosta 1 kaivetaan., kuvattu lännestä.
46619	Koeoja 230/486-490 tasot 4 ja 5, kuvattu luoteesta.
46620	Alue, taso 1, kuvattu kaakosta.
46621	Työkuva, koeojan pohjoissiipeä peitetään, kuvattu luoteesta.
46622	Koeojan länsisiipi, likamaakuopat kaivettu pohjaan, kuvattu idästä.
46623	Profiili 220-24/481, kuvattu luoteesta.
46624	Alue, taso 3, kuvattu idästä.
46625	Sama, kuvattu pohjoisesta.
46626	Koekuoppa 223-225/479, taso 0, kuvattu lännestä.
46627	Alue, taso 4, kuvattu pohjoisesta.
46628	Alue pohjaan kaivettuna, kuvattu idästä.
46629	Alueen länsiprofiili 219-223/481, kuvattu pohjoisesta.

Nurmijärvi Santamäki

Ote peruskartasta 2043 02 SEUTULA

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

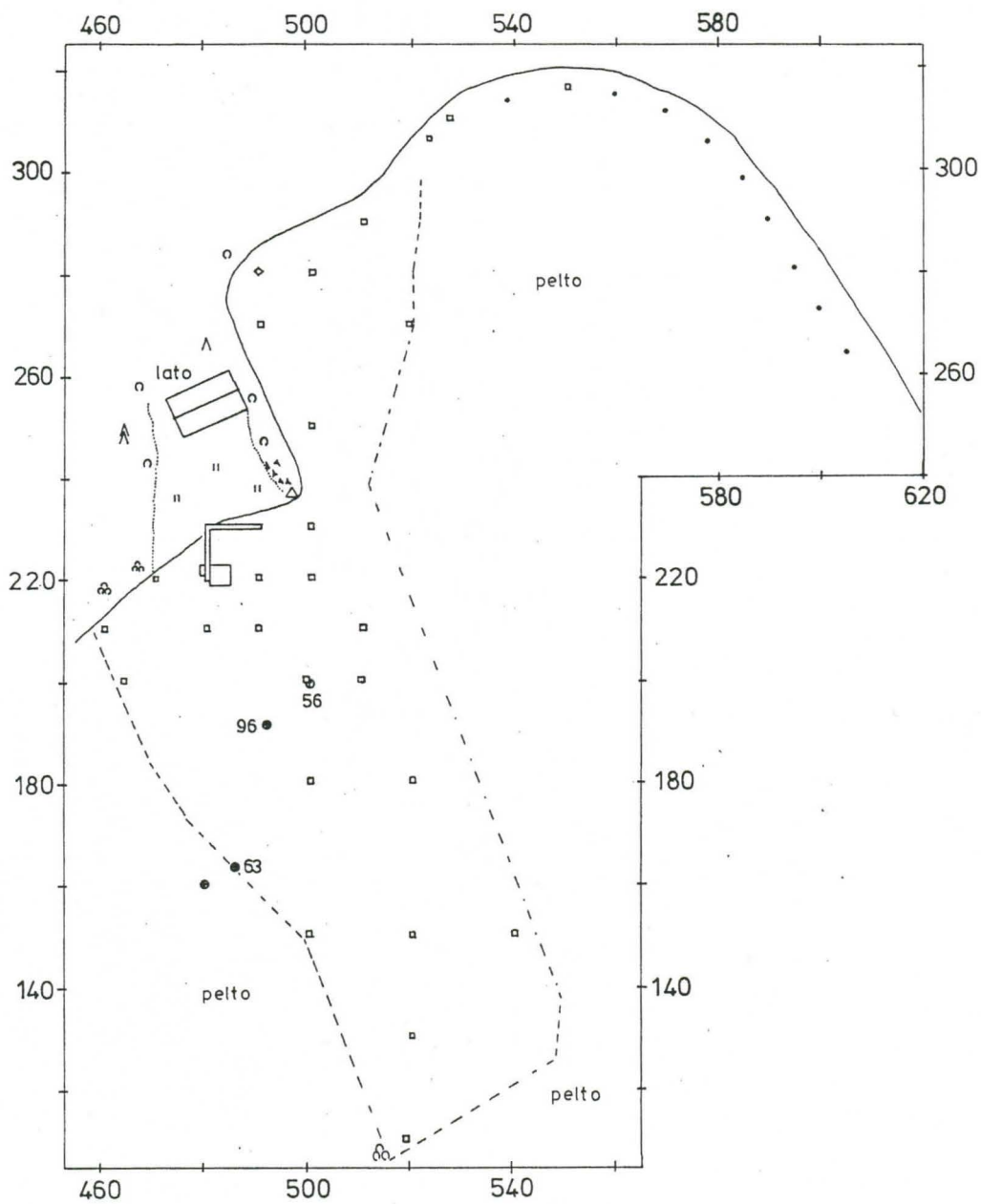
YLEISKARTTA

Piirt. P. Pietiläinen

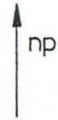

- ⊕ rajapyykki
- koekuoppa
- koepisto
- △ korkeuspiste 47,82 m mpy

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

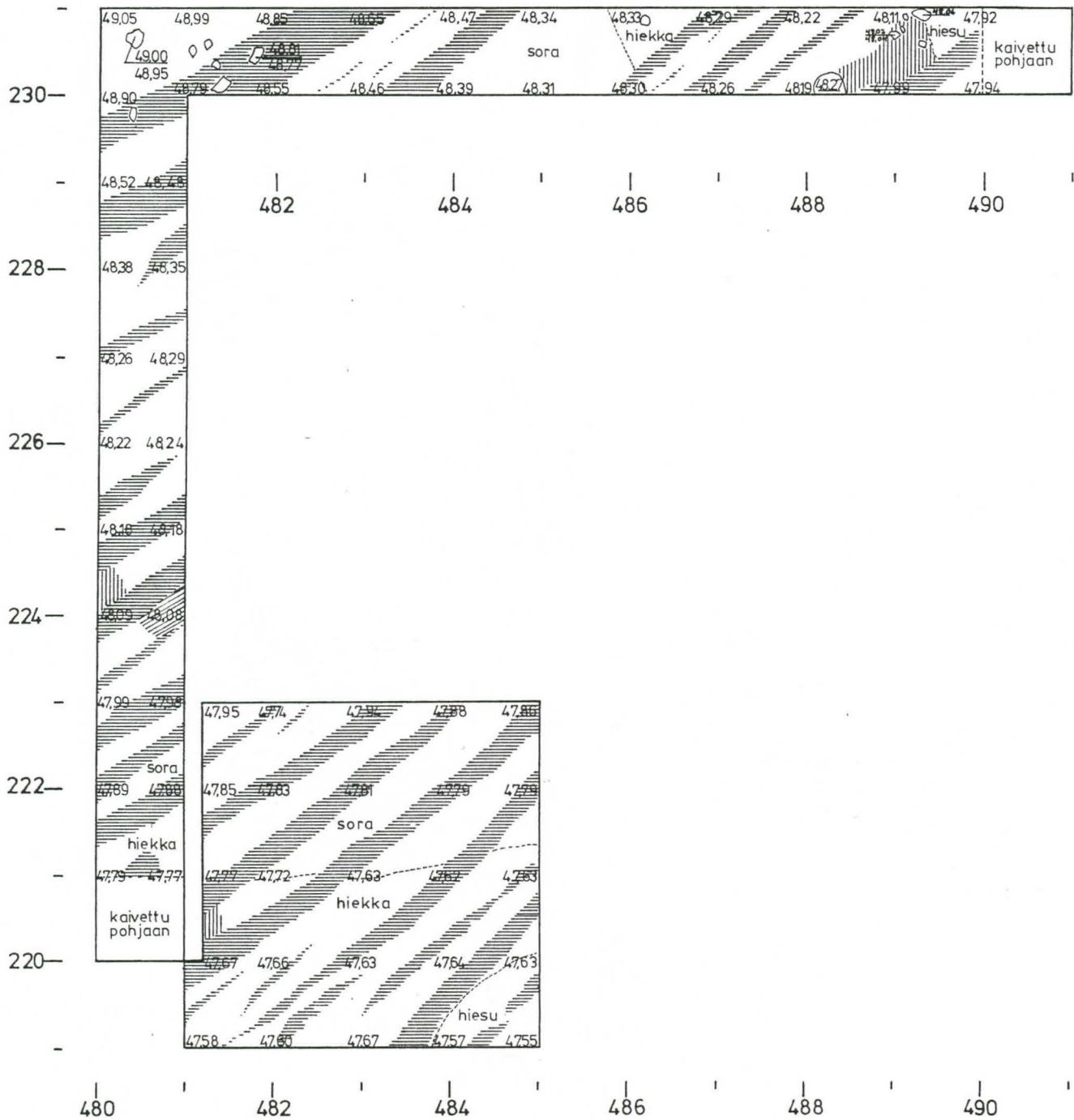
TASOKARTTA

Taso 0

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

- auranjälki
- likamaa
- palanut hiekka

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

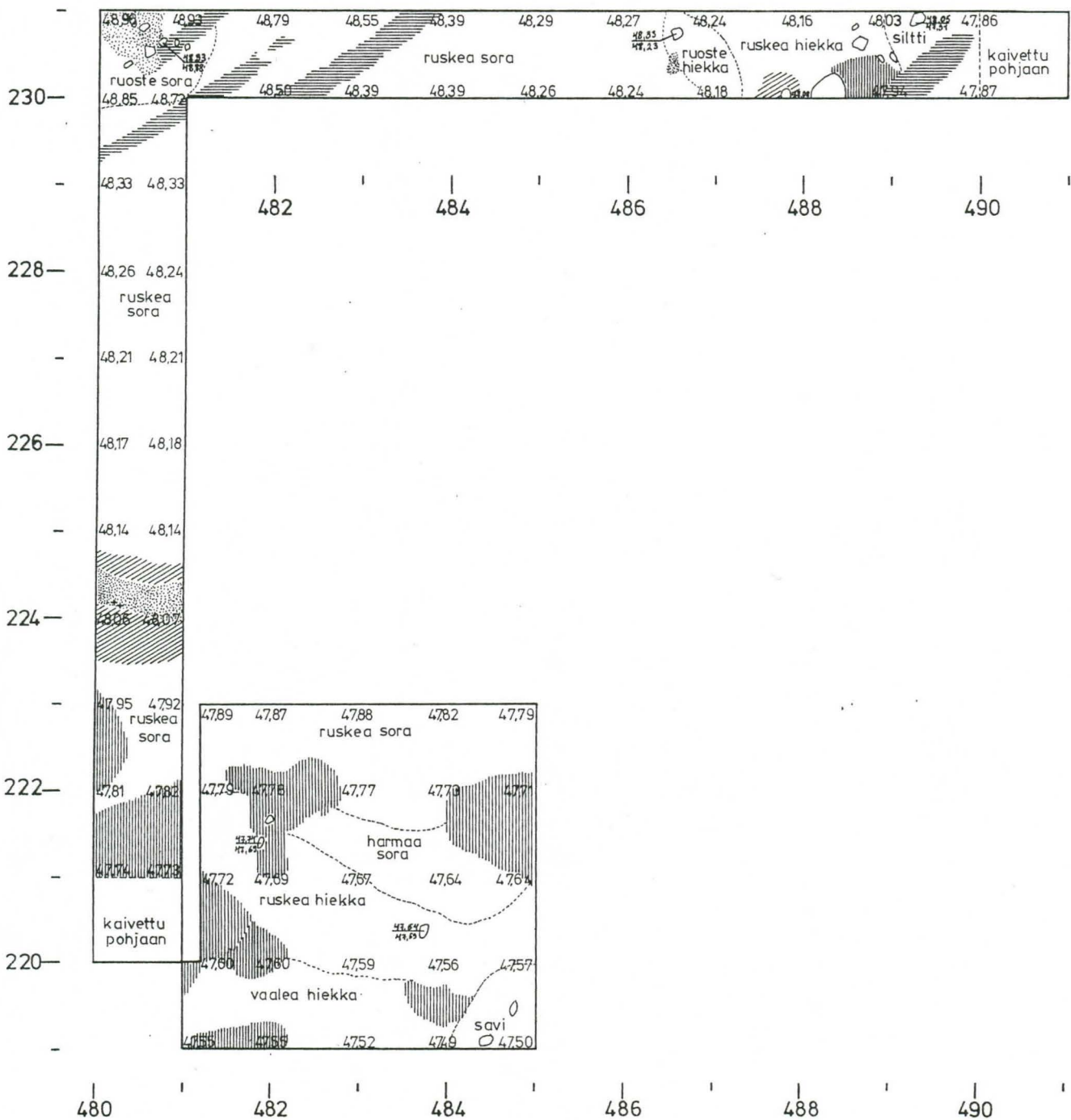
TASOKARTTA

Taso 1

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

- auranjälki
- likamaa
- palanut hiekka
- nokimaa, hiiliä

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

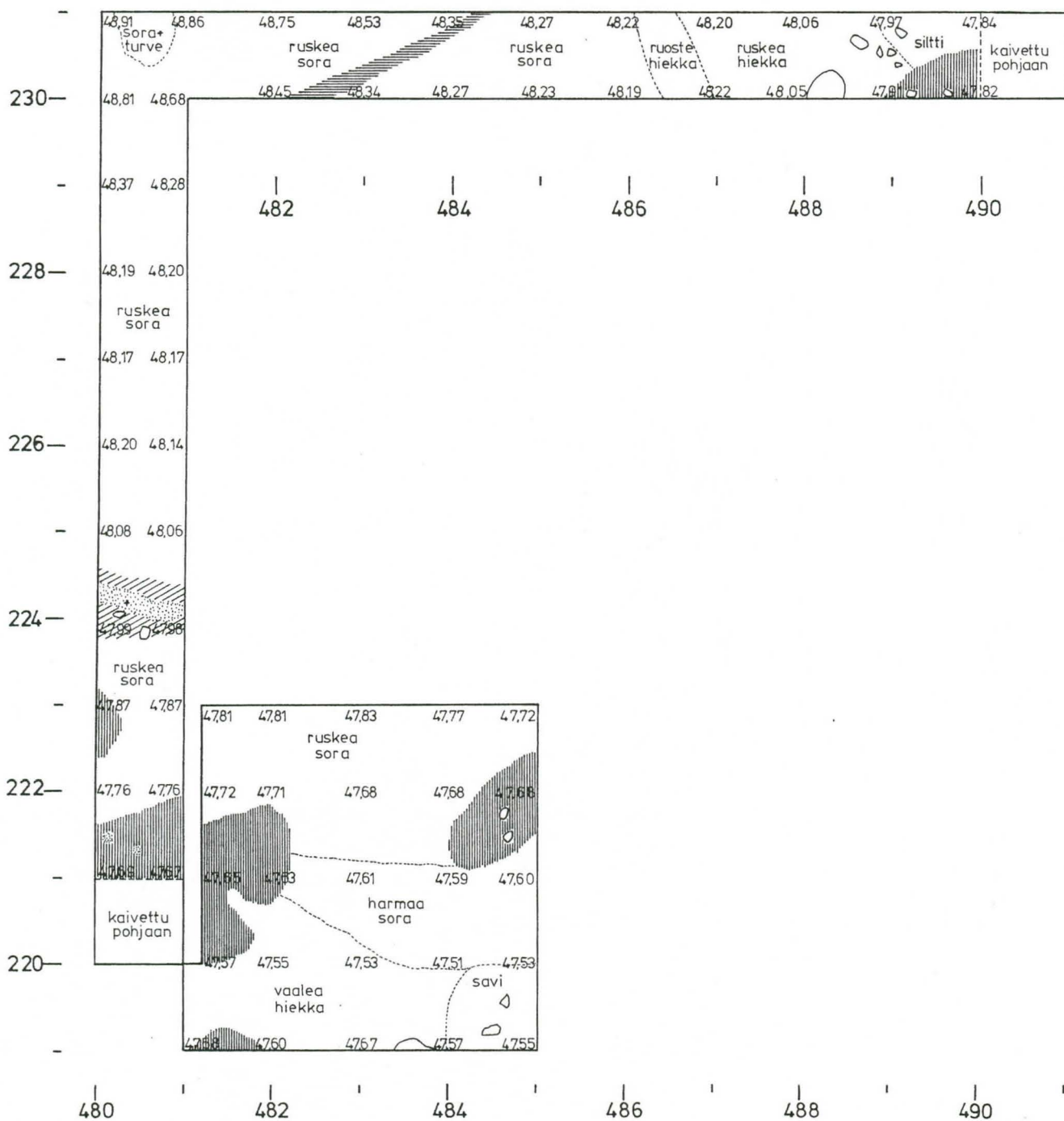
K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

TASOKARTTA

Taso 2

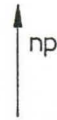

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

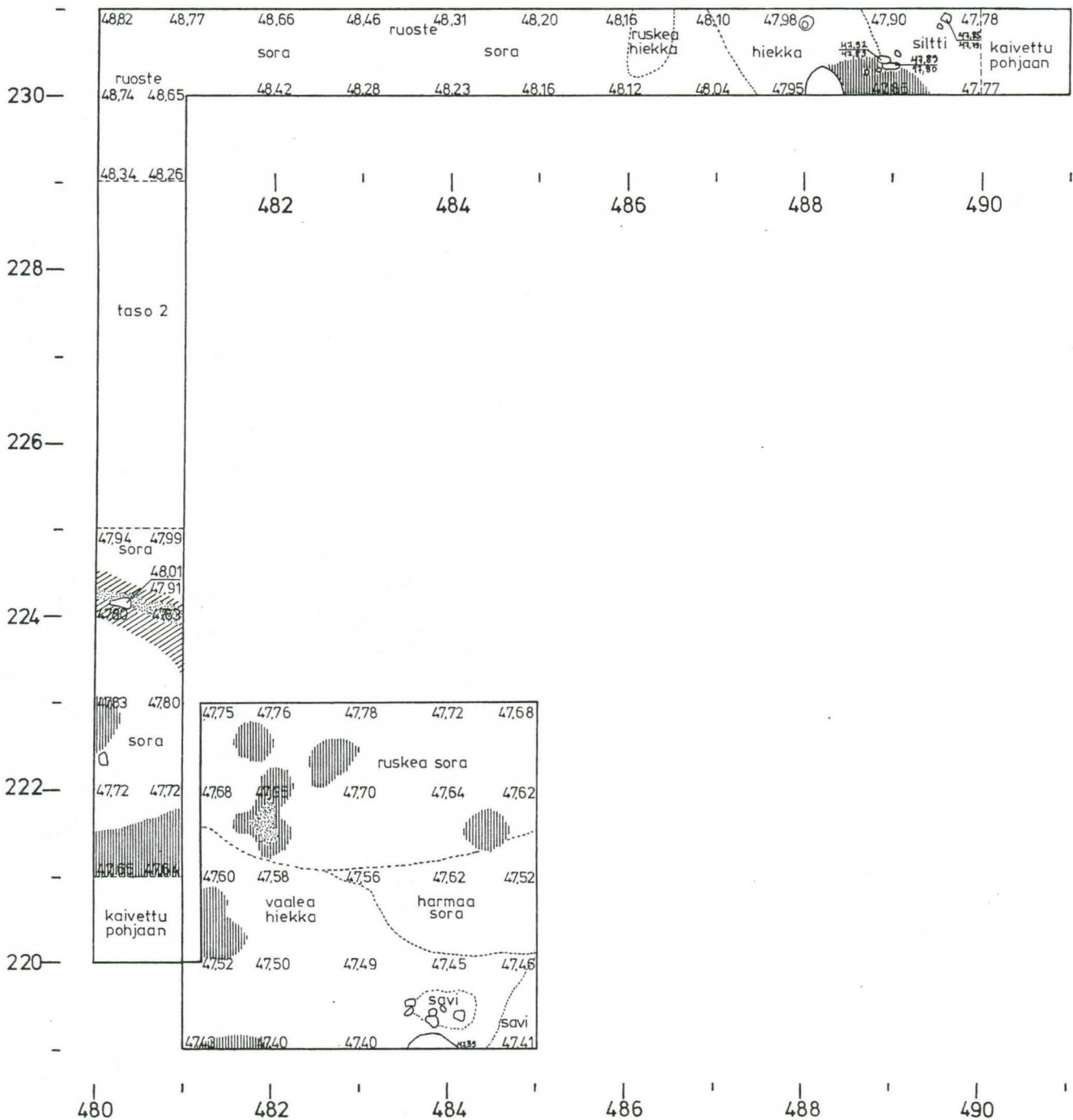
TASOKARTTA

Taso 3

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

- likamaa
- palanut hiekka
- nokimaa
- myyränkolo

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

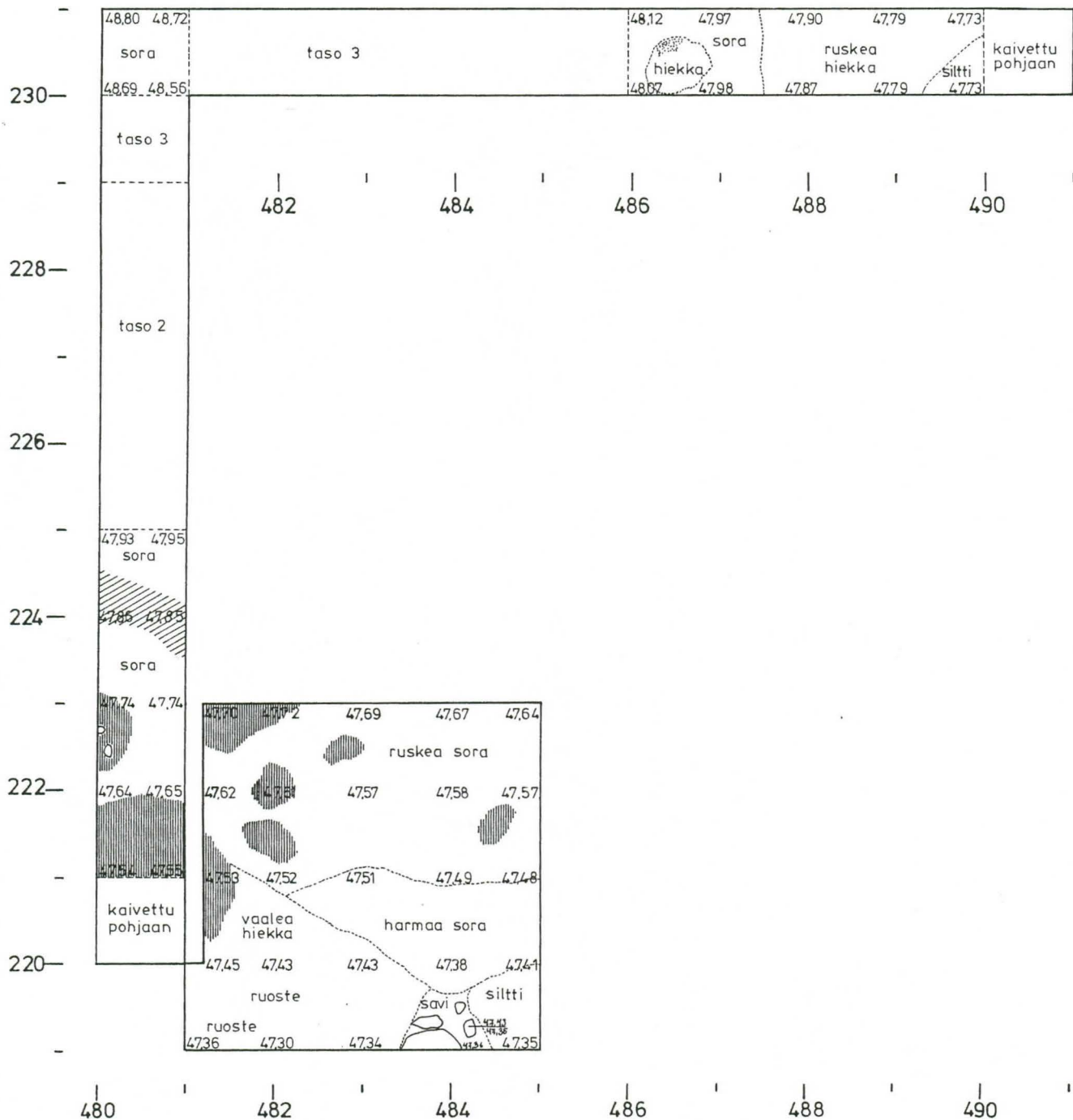
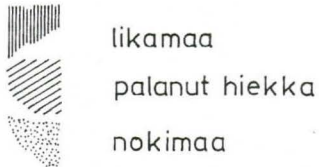
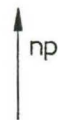
K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

TASOKARTTA

Taso 4

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

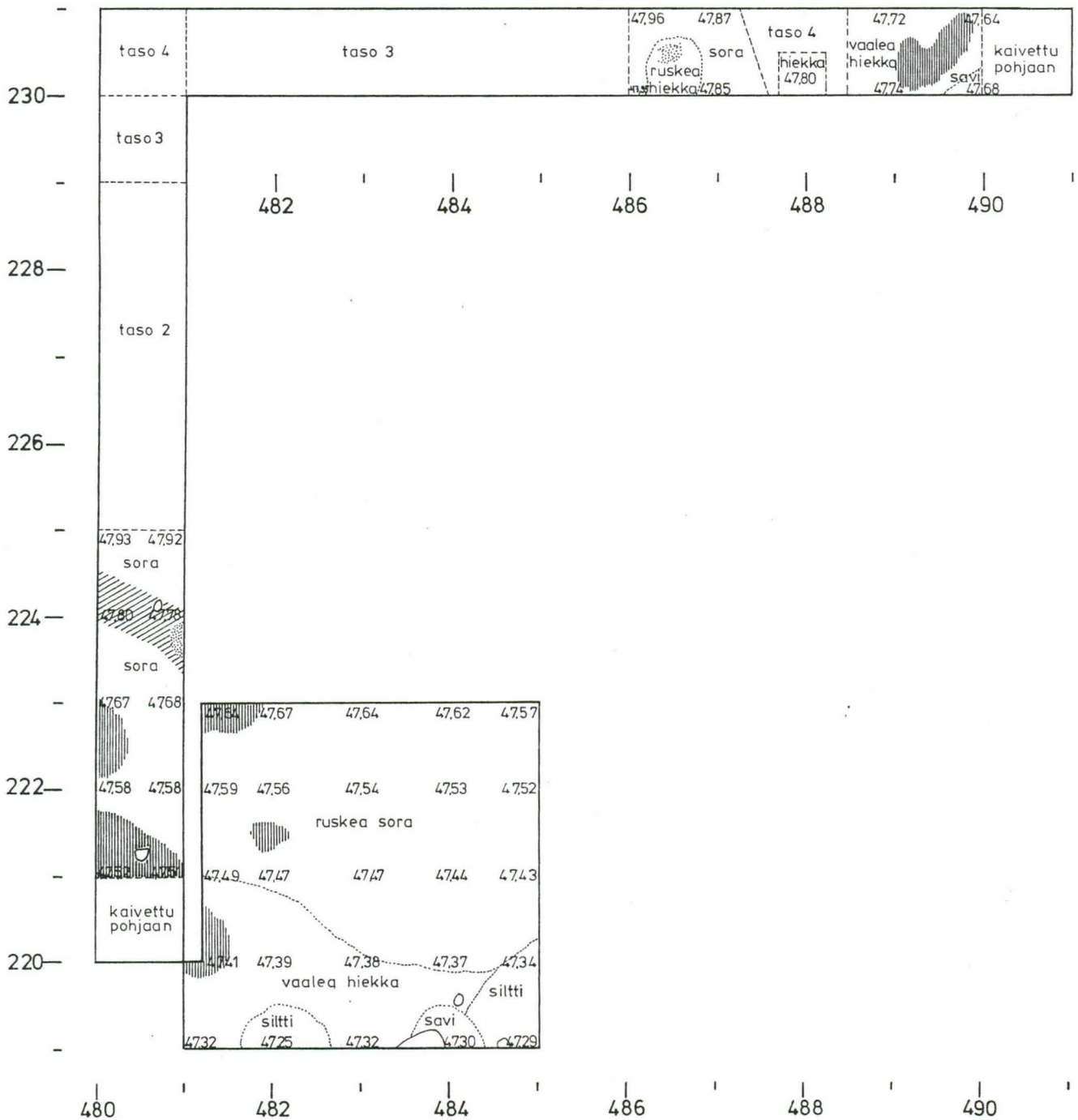
TASOKARTTA

Taso 5

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

- likamaa
- palanut hiekka
- nokimaa

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

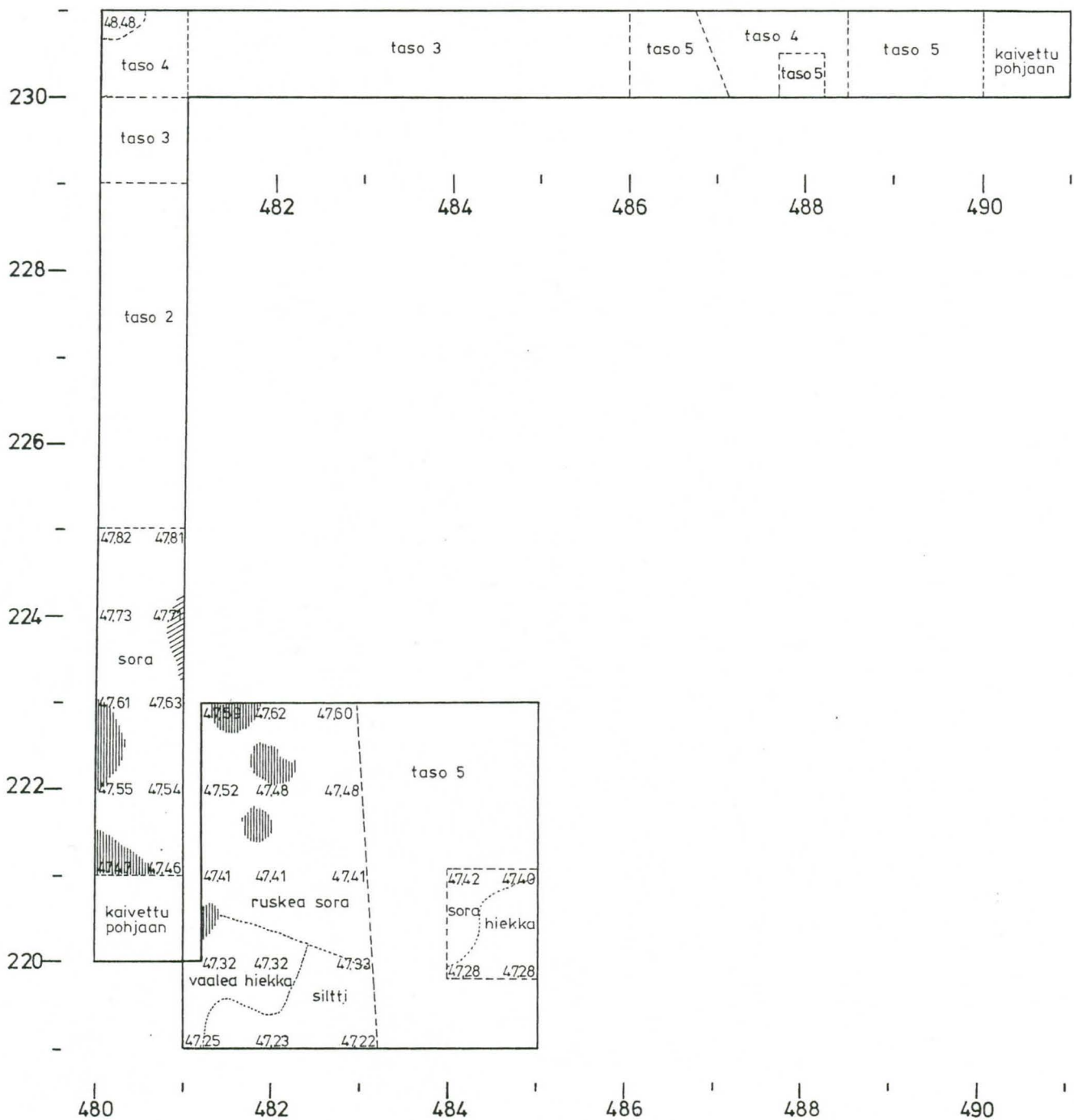

TASOKARTTA

Taso 6

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

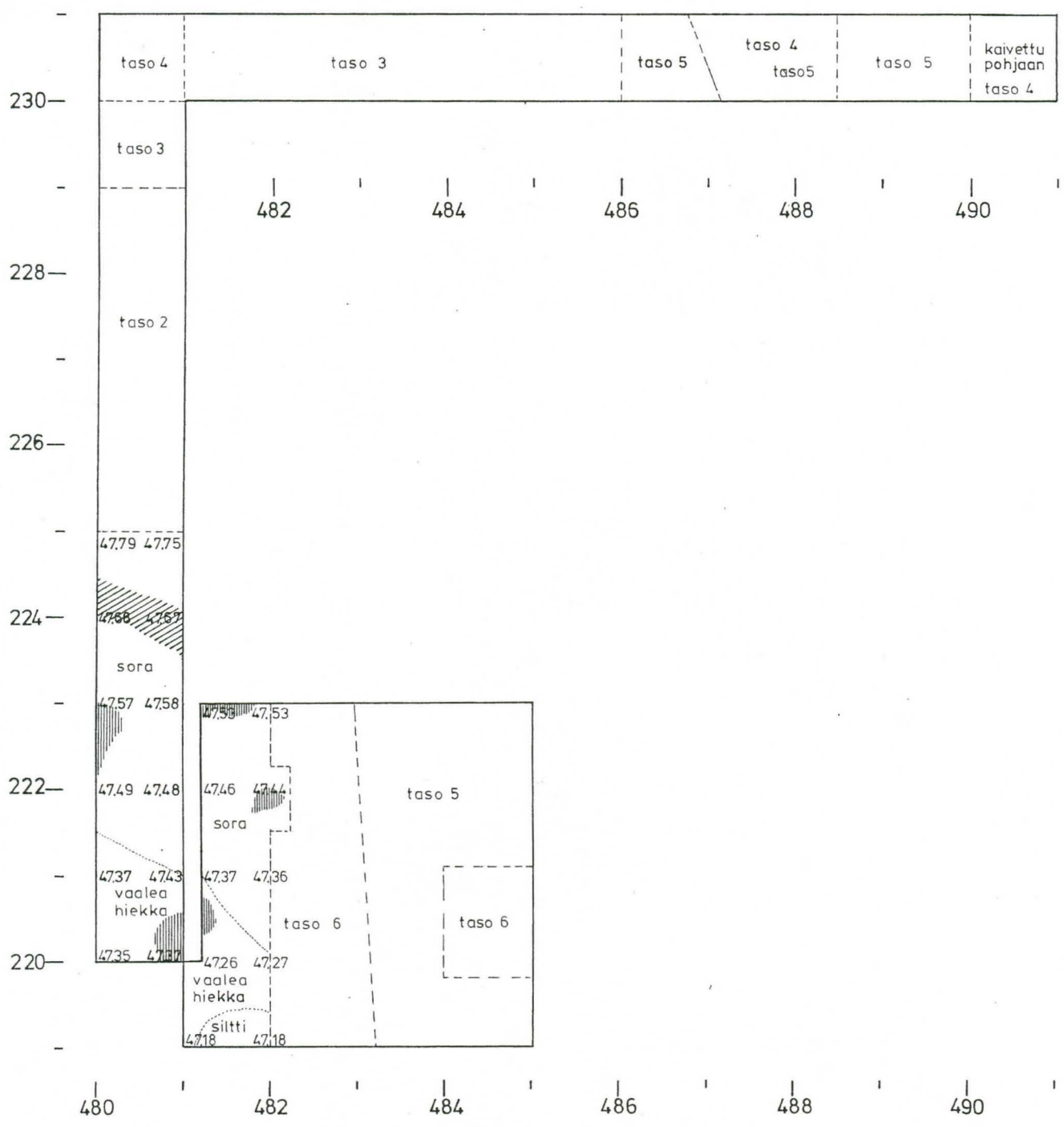

TASOKARTTA

Taso 7

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

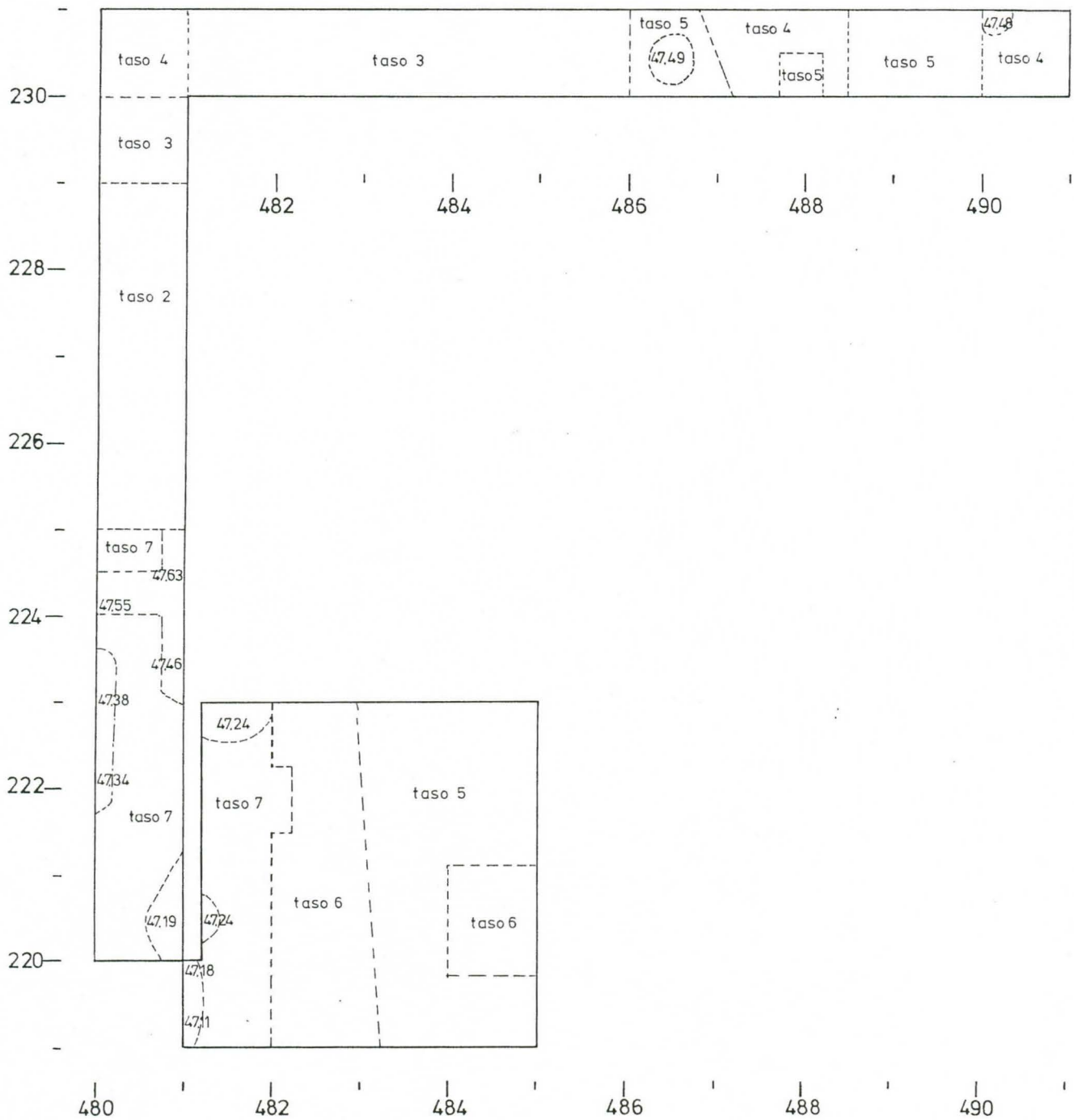

TASOKARTTA

Taso 8 (pohja)

korkeudet m mpy
piirt. P.Pietiläinen

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K.Katiskoski & P.Pietiläinen 2001

PROFIILIKARTTA

X=220-225, Y=480

mk 1:25

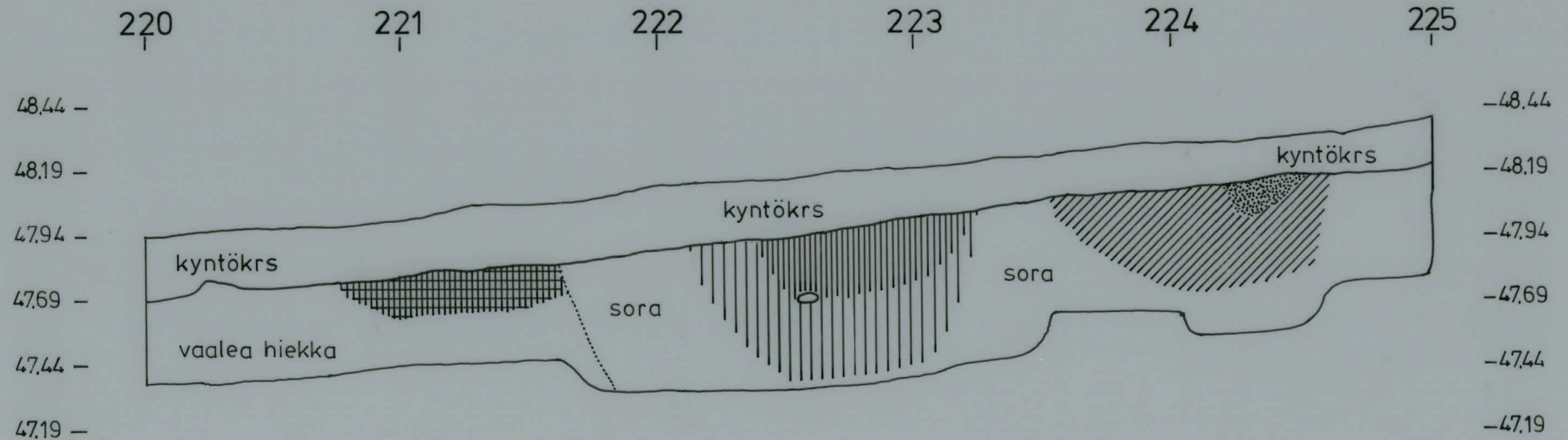

Korkeudet m mpy

Piirt. P.Pietiläinen

20

NURMIJÄRVI KLAUKKALA SANTAMÄKI

K. Katiskoski & P. Pietiläinen 2001

PROFIILIKARTTA

X= 220-225, Y= 481

mk 1:25 1 m

Korkeudet m mpy

Piirt. P. Pietiläinen

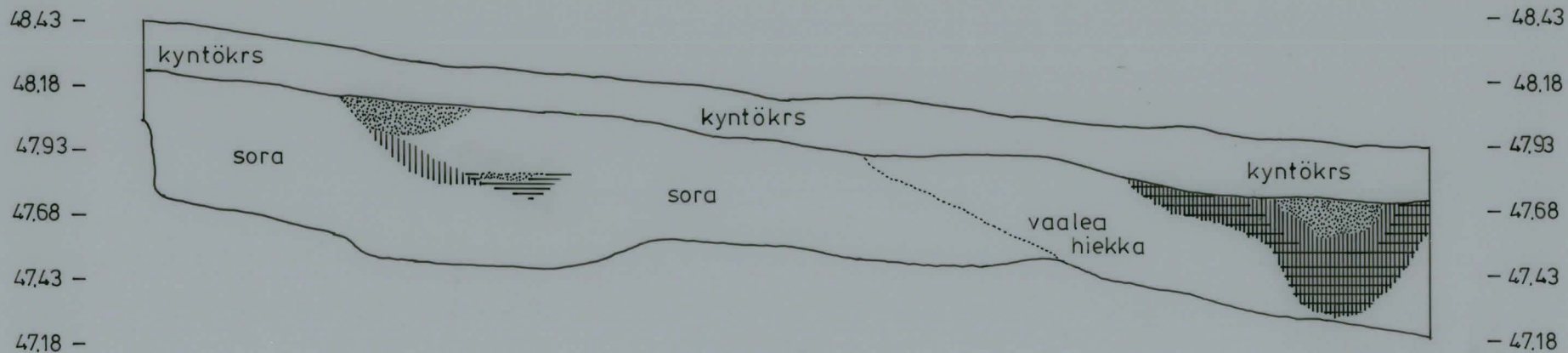
harmaa likamaa

ruskea likamaa

nokimaa

harmaa hiekka, huuhtoutumiskrs

225 224 223 222 221 220

Nurmijärvi Santamäki

Yleiskuva Nurmijärven Santamäen asuinpaikasta, kuvattu lännestä.

121233

Työkuva. Koejaa kaivetaan, kuvattu lounaasta.

121236

Työkuva. Koejan eteläpäätä kaivetaan, kuvattu lounaasta.

121237

Nurmijärvi Santamäki

Koeojan pohjoissiipi, 0-taso,
230/480-491, kuvattu idästä.

121240

Koeojan länsisiipi, 0-taso,
220-230/480, kuvattu etelästä.

121241

Koeojan länsisiipi, taso 1,
kuvattu etelästä.

121247

Nurmijärvi Santamäki

Panoraama Santamäestä, kuvattu idästä etelään.

121243-45

Nurmijärvi Santamäki

121251

Koeojan pohjoissiipi, taso 3,
kuvattu idästä.

Työkuva, aluetta avataan, kuvattu
lounaasta.

121250

Alue, taso 0, kuvattu lounaasta.

121253

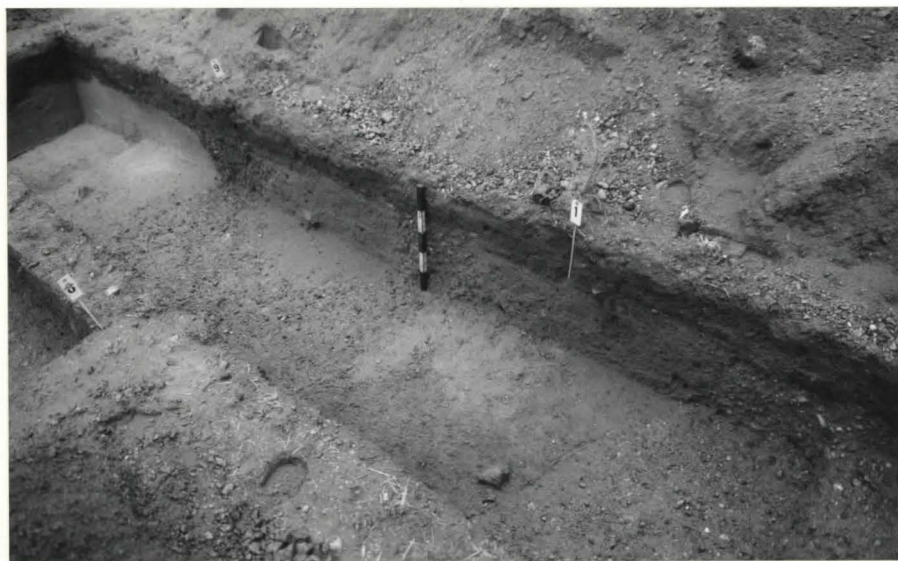
Nurmijärvi Santamäki

Petteri Pietiläinen piirtää alueen 0-tasoa, kuvattu luoteesta.

121254

Koeojan eteläpään likamaakuopat
220-225/480, taso 5, kuvattu koillisesta

121255

Työkuva, alueen kerrosta 1
kaivetaan, kuvattu lännestä.

121256

Nurmijärvi Santamäki

Alue, taso 1, kuvattu kaakosta.

121258

Alue, taso 1, kuvattu luoteesta.

121255

Alue, taso 1, kuvattu koillisesta

121256

Nurmijärvi Santamäki /K. Katiskoski 2001

Pk 2043 02 SEUTULA, x 6694 75-82 y 2541 74-80 z 45-50

Luuanalyysi 19. 10. 2001 Kristiina Mannermaa

Tunnistin aineistosta 97 luufragmenttia seuraavasti:

	Alue 1	Alue 2	Koeoja	Koekuoppa
Phocidae sp. (hylkeet)	-	-	1	-
<i>Castor fiber</i> (majava)	1	-	-	-
<i>Esox lucius</i> (hauki)	4	-	2	-
<i>Stizostedion lucioperca</i> (kuha)	2	-	2	-
<i>Esox lucius</i> / <i>Stizostedion lucioperca</i> (hauki/kuha)	1	-	2	-
Cyprinidae sp. (särkikalat)	-	-	2	-
Teleostei (luukalat)	32	-	48	-
Yhteensä	40	-	57	-

Aineisto on pieni ja huonosti säilynyt. Enemmistö tunnistetuista luista kuuluu kaloille. Nisäkkäiden luita on löytöjen joukossa enemmän kuin vain tunnistetut yksi majavan ja yksi jonkun hylkeen kallonkappale, mutta niitä ei voi määrittää.

Helsingissä 19. 10. 2001

Kristiina Mannermaa

Nurmijärvi Santamäki /K. Katiskoski 2001

Luuanalyysi 19. 10. 2001 Kristiina Mannermaa

*=**vähimmäisyksilömäärän (MNI) laskemiseen soveltuva fragmentti****Alue 1**

219/481 krs 1	1	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
219/481 krs 2	-		
219/484 muokkaus	-		
220/481 muokkaus	-		
220/481 1 krs	2	vertebra fr.	Teleostei
	1	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
220/481 krs 2	1	vertebra fr.	Teleostei
220/481 krs 4	-		
220/481 krs 5	-		
220/482 krs 2	-		
220/482 krs 3	-		
220/482 krs 4	-		
220/483 muokkaus	-		
220/483 krs 2	-		
220/484 muokkaus	-		
221/481 krs 1	-		
221/481 krs 2	-		

221/481 krs 3	6	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
221/481 krs 4	1	dentale/palatinum fr.	Esox lucius
	1	costa/lepidotrichia prox. fr.	Teleostei
221/481 krs 5	-		
221/481 krs 6	-		
221/482 muokkaus	-		
221/482 krs 1	-		
221/482 krs 2	-		
221/482 krs 3	-		
221/482 krs 4	-		
221/483 muokkaus	-		
221/483 krs 1	1	dens fr.	Esox lucius/ Stizostedion lucioperca
	2	vertebra fr.	Teleostei
	6	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
221/483 krs 2	1	dentale sin. ant. fr.*	Esox lucius
	1	dentale sin. ant. fr.*	Stizostedion lucioperca
	1	quadratum sin. fr.	Stizostedion lucioperca
	1	vertebra fr.	Teleostei
221/483 krs 3	-		
221/484 muokkaus	1	cranium, jugale sin. fr.	Castor fiber
221/224 krs 1	1	quadratum fr.	Esox lucius
	1	vertebra fr.	Teleostei
	8	costa/lepidotrichia fr.	”
221/484 krs 2	-		
222/481 krs 3	-		
22/481 krs 4	-		

22/481 krs 6	-		
222/481 krs 7	-		
222/482 krs 1	2	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
222/482 krs 2	-		
222/482 krs 3	-		
222/483 muokkaus	-		
222/483 krs 1	2	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
222/484 krs 1	1	articulare sin. det. fr.*	Esox lucius
	6	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
222/484 krs 2	-		
Alue 2			
221/479 krs 0/1	-		
222/479 krs 0/1	-		
Koeoja			
220/480 muokkaus	-		
220/480 krs 1	1	dens fr.	Esox lucius/ Stizostedion lucioperca
	2	costa/lepidotrichia prox. fr.	Teleostei
	6	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
220/480 krs 2	1	dens fr.	Esox lucius/ Stizostedion lucioperca
	1	vertebra fr.	Teleostei
	5	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
220/480 krs 3	1	maxillare dex. ant. fr.*	Esox lucius
	1	praemaxillare fr.	Stizostedion lucioperca
	5	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei

220/480 krs 4	-		
220/480 krs 5	-		
221/480 krs 1	1	basipterygium dex. fr.	Cyprinidae sp.
	1	lepidotrichia prox. fr.	Stizostedion lucioperca
	5	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
221/480 krs 2	1	cranium, e.a.m. dex. fr.	Phocidae
	1	vertebra fr.	Teleostei
	1	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
221/480 krs 3	1	dens fr.	Esox lucius/ Stizostedion lucioperca
	5	vertebra fr.	Teleostei
	13	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
221/480 krs 4	2	vertebra fr.	Teleostei
	2	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
221/480 krs 6	-		
221/480 krs 5	-		
222/480 krs 1	-		
222/480 krs 3	-		
222/480 krs 4	-		
222/480 krs 5	-		
222/480 krs 7	-		
222/480 krs 8	-		
223/480 krs 2	-		
223/480 krs 4	-		
224/480 krs 4	1	os phar. inf. dex. fr.*	Cyprinidae sp.
224/480 krs 5	-		

230/488 muokkaus -

230/488 krs 1 -

Koekuoppa

150/500 muokkaus -

210/480 muokkaus -

Alue 1
täyttövaiheessa
löytynyt -

Museovirasto
Arkeologian osasto
PL 913
00101 Helsinki
puh. (09)40501

leomdo

AJOITUSTILAUS

mom

Näytteen ottaja ja ottopäivämäärä:

Kaarlo Katiskoski 20.6.2001

Näytteen ottopaikka:

Mesoliittisen kivikauden asuinpaikka

Näytteen nimi/numero:

Nurmijärvi Santamäki, näyte 5

Näytteen koordinaatit kaivauspaikalla (x/y):

220/481

Näytteen laatu ja määrä:

puuhiiltä n. 8 g

-vesipitoisuus (%):

-hehkutushäviö (%):

Näytteen stratigrafinen sijainti ja kerrostumisympäristö:

Pellon muokkauskerroksen ja alimpien kyntöjälkien alla (n. 20-25 cm) säilynyt kulttuuri-kerroksen hiiltä sisältänyt likamaaläikkä, jossa palaneita luita, lajittunut hiekka-/hietahorisontti karkeamman soran ja hienomman aineksen välissä

Näytteenottopaikka:

-leveys- ja pituusaste: 60°21'45"

-syvyys: 35/10 cm

-korkeus mpy: 47,5 m

Näytteenottotapa:

Asuinpaikan tasokaivauksen yhteydessä

Mitä kysymyksiä ajoituksella on tarkoitus selvittää:

Asuinpaikan pellon alla säilyneen kulttuurikerroksen ikää, vahvistusta Nurmijärven Klaukkalan alueen voimakkaalle varhaismesoliittiselle asutukselle.

Näytteen oletettu ikä:

8200-8500 BP

-perustelut ikäarvioille

rannansiirtymiskronologia

Onko näyttemateriaalia saatavissa lisää:

kyllä, useita

Onko näytteestä mahdollisesti käyttömättä jäänyt osa palautettava:

ei

Huomautuksia:

Liitteet (stratigr. piirros, siitepölydiagr. julkaisuja, kartta jne.):

Päiväys ja allekirjoitus:

5.6.2001

K. Katiskoski

5.7

HELSINGIN YLIOPISTON
AJOITUSLABORATORIO
PL 64, (Pietari Kalminkatu 2)
00014 Helsingin yliopisto
Puh. 191 50740

Museovirasto
Arkeologian osasto

AJOITUSTULOKSIA

Lab. no.	Näyte	$\delta^{13}\text{C}$	Ikä (BP)
Hel-4544	Nurmijärvi, Santamäki, näyte 5	- 25.1	3710 \pm 60
Hel-4545	Janakkala, Palsanlahti, näyte B	- 25.5	6430 \pm 100
Hel-4551	Luopioinen, Järvenpää, näyte 1	- 24.3	470 \pm 60

Tulos on ilmoitettu vuosina vuodesta 1950 AD lukien ja perustuu ^{14}C :n puoliintumisaikaan 5568 vuotta. Epätarkkuuteen ($\pm 1 \sigma$) sisältyvät näytteen mittauksista ja tarpeellisista vertailu-mittauksista aiheutuvat tilastolliset virheet. $\delta^{13}\text{C}$ arvo on annettu promilleina suhteessa VPDB standardiin. Jos $\delta^{13}\text{C}$ arvo on ilmoitettu on annettu ikä korjattu isotooppifraktioitumiselle vastaamaan $\delta^{13}\text{C}$ arvoa -25 ‰.

Helsingissä 18.12.2001

Högne Jungner